

የኢንዱስትሪው ዘርፍ የሁለት ዓመታት ስኬታማ ጉዞ

በኃይሉ መላኩ

ታላቁ መጋቢትን ከሀገራችን ተጨማሪ ሁኔታ የሚጨምሩ በሂደትም ሀገራችንን ከደህነት የሚያሳቅቅ መከራከሪያ ከጓደኞቻቸው ጋር ቀይሰው ለተግባራዊነቱም ሌት ተቀን ደክመዋል። በሁሉም ዘርፎች ሀገሪቱ ልታሳካቸው የሚገቡ ግቦችንም አስቀምጠዋል። ከእነዚህ በርካታ የልማት ዕቅዶች ውስጥ ደግሞ የኢንዱስትሪው ዘርፍ ተጠቃሽ ነው።

አብዛኛው የሀገራችን ህዝብ በከፋ ደህነት ውስጥ በነበረበት በደርግ ወደቀት ማገስት በፍጥነት ዕድገት ለመክፈት ከዚህ የደህነት አረንቋ ለመውጣትና ትክክለኛውን መከራ ለመቀነስ የሀገሪቱን ተጨማሪ ሁኔታ በሚገባ የተረዳ በሳል መጫ ጠንካራ ድርጅት ያስፈልግ ነበር።

በመሆኑም ከ85 በመቶ በላይ ህዝቦቿ ገብርን ማከል ሳይረገገ የግብርና ስራ የሚታደሩት በመሆናቸው መጻፈ ዕድላችን በጠንካራ መሰረት ላይ ለመጣል ግብርና መር የአኮኖሚ ፖሊሲ መከተል ብቸኛው አማራጭ መሆኑን የመሪነቱን ኃላፊነት የተረከበት ኃይሎች በሚገባ መገንዘባቸው የቅርብ ጊዜ ትዝታችን ነው።

ታዲያ እነዚህ ሃይሎች ራዕያቸውን በግብርና ላይ ብቻ በማስጠበቅ ለዘላቂ ሀገራዊ ግንባታ ወሳኝ የሆነውን የኢንዱስትሪ ዘርፍ የዘነጋ አልነበረም። ይልቁንም የዘርፉን ተመጋጋሪነት በመፍጠር ግብርናው የራሱን ወሳኝ ድርሻ ከተወጣ በኋላ የመሪነት ጭንቀት ለኢንዱስትሪው የሚደረገውን ሁኔታ ለማቃቀስ ያለመ ነው።

በኢንዱስትሪው ዘርፍ የጠቅላይ ሚኒስትራችንና ድርጅታቸው የረጅም ጊዜ ዕቅድ የአርሶ አደሩን የካፒታል አቅም በማሳደግ የሚጠቀሙትን ጥሬ ዕቃዎችን በብዛትና በጥራት በማሟላት ቀስ በቀስ ወደ ኢንዱስትሪው መሸጋገር እንዲችሉ ማድረግ ነው። በዚህም የገብር ወጣቶችን የዕድሉ ተጠቃሚ ለማድረግ እንዲሁም ሴቶች በቤት ውስጥ የሚሰሩትን ቀላል ስራዎችን በሂደት በፋብሪካ በመተካት ማሉ በማሉ ከቤት ውስጥ የኑሮ ጭንቀት ለማለቀቅ ያለመ አቅጣጫ ነበር።

በከተማው ደግሞ በአነስተኛና ጥቃቅን ስራ የህብረተሰቡን ግንዛቤ በማሰደግ ስራ አጥነትን በመቅረፍ በሂደት የሚጠፉ የስራ ዕድሎች ወደ መካከለኛና ከፍተኛ ኢንዱስትሪዎችን የሚደገቡትን አቅጣጫ ቀይሷል፡፡

መንግስት በነደፈው አነስተኛና ጥቃቅን ተቋማትን የሚገፋፋትና የመደገፍ ስትራቴጂ መሠረት በሚሉን የሚቆጠሩ ዜጎችን ወደ ባለሀብትነት ወይም ወደ መካከለኛ ኢንዱስትሪ ተሸጋግረዋል፡፡

በዚህ ተግባር ባለፈው ዓመት 250 ጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች ወደ መካከለኛ ባለሀብትነት /መካከለኛ ኢንዱስትሪ/ መሸጋገራቸው የሚታወስ ነው፡፡ ይህ ተግባር የሚያመለክተው መንግስት ዘርፉን ለማሰደግ የቀረፀው ፖሊሲና ስትራቴጂ ወጠታማ መሆኑን ነው፡፡

ወደ መካከለኛ ኢንዱስትሪ ከተሸጋገሩት ወስጥም ከፍተኛ ቁጥር ያላቸው ዜጎች በኮንስትራክሽን ዘርፍ በማስሜት ላይ ይገኛሉ፡፡ ለአብነት ያህል የአዲስ አበባ ከተማን እንዲያን ብንመለከት በ27 ማህበራት የተደራጁ ስድስት የስራ ተቋራጮች ስርተፍኬትና እውቅና ተሰጥቷቸዋል፡፡

እነዚህ ማህበራት መንግስት ያስቀመጠውን አቅጣጫ ተከትለው ለስኬት የበቁ ናቸው፡፡ ይህ ዕውነታም በአነስተኛ ጥቃቅን ተቋማት ዘርፍ የተገኘው ወጠታ በሌሎች ግዙፍ ኢንዱስትሪዎችም እየተደገመ መሆኑን የሚያመለክት ነው፡፡

በተግባር እንደታየውም የሀገራችን አርሶ አደር ሜቱንና ጉልበቱን በመጠቀም በታሪካችን ታይቶ በማይታወቅ መልኩ ሚሊዮነር መሆን ጀምሯል፡፡

በዚያው ልክም በኢንዱስትሪው ዘርፍ ሰፊ የሰው ጉልበት በመጠቀም ሀገራችንን ከወጭ ጥገኝነት ማለቀቅ ጀምሯል፡፡ በአምስት ዓመቱ የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ መሰረት ትግበራ የሁለት ዓመታት ትግበራ ወጠታ የሚሳየው ይህንን ነው፡፡

እንደሚታወቀው አትዮጵያ ባለፉት 21 ዓመታት ግብርና ሙሉ አኮኖሚያዊ ፖሊሲ ከደህነት ጋር ስተተናነቅ ቆይታለች፡፡ ወጠታም ሆነ በታለች፡፡ በተለይ ባለፉት ዘጠኝ ዓመታት በዓለም አቀፍ ደረጃ

በአብነት የሚጠቀስ ዕድገት ማስመዘገብ ችላለች። የአርሶ አደሩ ኑሮም ከመሻሻል አልፎ ከፒታል ማፍራት ጀምሯል።

በአሁኑ ወቅት ጥቂት የሚባሉ አቅማቸው የጎለበቱ የህብረት ስራ ማህብራት ወደ ኢንዱስትሪው አየተሸጋገሩ ነው። በዚህም የዳቄት፣ የማዳበሪያ፣ የቦና ሚልፊያ፣ የምግብ ማቅነባበሪያ፣ ዘመናዊ የሚሮ ምርት የሚቀርቡ እና መስል ፋብሪካዎችን እየገነቡ ይገኛሉ። ይህም ግብርናው ለኢንዱስትሪ ሐብት እየፈጠረ መሆኑን ዋነኛ ማሳያ ነው።

በዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ የሁለት ዓመታት ውስጥ መግቢት ኢንዱስትሪውን ለማስደግ በርካታ ጥረቶችን አድርጓል። ጥቂቱን ለመጥቀስ ያህል የሀገር ውስጥና የውጭ ባለሀብቶችን አወያይቷል። በህብረተሰቡ ውስጥ የግንዛቤ ማስጨመሪያ ስራዎችን ሰርቷል።

ከዚህ ባሻገርም የዘርፉን ተዋንያን ለመገረታት ሽልማት እየሰጠ ጀምሮ እንቅስቃሴዎችን አበረታታቷል። ወጠታማ የሆኑት ወደ ላቀ ደረጃ እንዲሸጋገሩ የሚገዙ ተግባራትን ሁሉ አከናውኗል። በዚህ ምቹ ሁኔታ በመጠቀም በርካታ የውስጥና የውጭ ባለሀብቶች በዘርፉ በብዛት ኢንቨስት በማድረግ ላይ ናቸው።

ጨቃ ጨቅና አልባሳት፣ ቆዳና የቆዳ ወጠቶች፣ የአግሮ ንሮስሲንግ ምርቶችና የፋርማሲካልና የኬሚካል ወጠቶች ደምሮ ዕድገት በ2004 ዓ.ም ካለፉት ጊዜያት ጋር ሲነፃፀር ከ22 በመቶ በላይ እድገት አሳይቷል። ይህም ዕቅዱ በትክክለኛ መስመር ላይ እየተጓዘ መሆኑን አብይ ማሳያ ነው።

ለዚህ ዘርፍ እንደተቀሩት የኢንዱስትሪ ዘርፎች ሁሉ ጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞችን ከመከለስና ከፍተኛ ኢንዱስትሪዎች ጋር ማስተሳሰር ተችሏል። የሚለገውን የሰው ሃይል በአስተማማኝ ለማለማት ከቴክኒክና ማዳኒስትሪም ከከፍተኛ የትምህርት ተቋማት ጋር የማቆራኘት ስራ በመደብኛ፣ በረጅምና በአጭር ስልጠናዎች የዘርፉ አቅም የመገንባት ስራ ተከናወኖ ወጠቱ ተገኝቶባቸዋል።

በመሆኑም እስከ አሁን ለታየው ዕድገት በምክንያትነት የሚጠቀሱትን ለባለሙያዎች የሚያሻጭ ስልጠና እንዲሁም የተቀላጠፈ የፋይናንስ፣ የጉምድክና የሉዩሎችቴክ አገልግሎት ድጋፍ መስጠትና አስፈላጊ መላዎዎችን በሀገር ውስጥ ማሟላት ቀጣይ ትኩረት የተሰጣቸው የሁለት ዓመት ስኬቶች ናቸው፡፡

ከሌሎች ሀገራት ተግባር የመወሰድ እና የቁርኝት ኘርግራሞችን፣ ለፋብሪካ የሚሰፈሉት መላዎዎችን በሀገር ውስጥ የማሟላት ጥረቶች ተጠናክረው እንዲቀጥሉ የተገኘውን ወጠቅ በማቀጠል ዕድገቱን የበለጠ ለማጠናቀቅም በዘርፉ እቅድ ተይዟል፡፡ ከዚህ በተጨማሪም በኢንቨስትመንት ሂደት ላይ የሚገኙ ኘርጂኮች በወቅቱ ግንባታቸውን ተጠናቆ ወደ ምርት እንዲሸጋገሩ ክትትልና ድጋፍ የሚደረግ ስራም ቀጥሏል፡፡

ባለፉት ሁለት ዓመታት አዳዲስ ባለሀብቶችን ለመላብ በኢንዱስትሪው ንዑስ ዘርፍ የኘርጂኮችን የአዎጫት ጥናቶች ተደርጓል፡፡ በተለያዩ መንገዶች ባለሀብቶችን ማስተዋወቅን ጨምሮ አዳዲስ የሀገር ውስጠና የወጭ ሀገር ባለሀብቶች በዘርፉ እንዲሰማሩ ማድረግ ስራው ተጠናክሮ እንዲቀጥል የበኩሉን አስተዋፅኦ አበርክቷል፡፡

በሂደት ላይ የሚገኙትን የኢንዱስትሪ ዞን የሚቋቋም ስራዎች ወደ ተግባር ለማሸጋገር የድጋፍና ክትትል ስራዎች በዝርዝር ተለይተው ተግባራዊ ወጠቅ አምጥተዋል፡፡

ኢንዱስትሪዎቻችንን በዓለም ገበያ የበለጠ ተወዳዳሪ ለማድረግ በግብአትና በምርት ትስስር በገበያ ፍለጋ በሉዩሎች አቅርቦት፣ በፋይናንስና ብድር አቅርቦት፣ ሁሉን አቀፍ ድጋፍ መስጠት በጥሬ አቅርቦትና ግብይት ስርዓት ላይ ያሉ ችግሮችን ከመሰረቱ ለመፍታት ጥሬ ዕቃዎችን ከወጭ ማስገባትን ጨምሮ ሌሎችን ችግሮችን በዘላቂነት መፍታት ቀጣይ የትኩረት አቅጣጫዎች ሆኑዋል፡፡

በዚህ መሠረት በጨቃጨቅ፣ ቆዳና የቆዳ ወጠቆች፣ በአግሮኖሮሲንግ፣ በኬሚካልና ፋርማሲዩቲካል ዘርፍ የተገኘው ወጠቅ በ2005 ዓ.ም ይገኛል ተብሎ ከሚመዘኑ የ112 ነጥብ ሦስት በመቶ ብልጫ እድገት ለማስመዘገብ ግብ ተጥሏል፡፡

በአምስት ዓመቱ የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ በኢንዱስትሪው ዘርፍ ከፍተኛ ትኩረት ከተሰጣቸው ዘርፎች ውስጥ የጨቃ ጨቅና አልባሳት፣ የቆዳና ቆዳ ወጠቆች ዋና ዋናዎቹ ናቸው፡፡

ለአብነት ያህል በ2004 ዓ.ም ከቆዳው ወጠዎች ብቻ 100 ሚሊዮን የአሜሪካን ዶላር ገቢ ተገኝቷል። በበጀት ዓመቱ ከተቀመጠው ዕቅድ አንጻር የተሻለ አፈጻጸም እንደነበር መረጃዎች ያመለክታሉ።

ባለፉት ሁለት ዓመታት በብረታ ብረትና ኢንጂነሪንግ ኢንዱስትሪው ዘርፍም ወጠታማ ስራዎች ተከናወኑዋል። ከወጭ ሀገራት በከፍተኛ የወጭ ምንዛሪ ይገቡ የነበሩ መለዋወጫ ማሽነሪዎች በሀገር ውስጥ መሠረት ጀምረዋል። በተለይም የብረታ ብረትና ኢንጂነሪንግ ኮርፖሬሽን ለኢንዱስትሪው ሽግግር ከፍተኛ ሜ በመጠቀም ላይ ይገኛል።

እነዚህ ተግባራትም ጠቅላይ ሚስትራችን የኢንዱስትሪው ዘርፍ የፈጠነ ለዕድገቱ ዋነኛ አንቀሳቃሽ ሞተር የሆነና በሂደትም ከግብርናው የመሪነት ሜዳ እንዲረከብ ያስቀመጡት አቅጣጫ ፍሬያማ መሆን መጀመሩን ያመለክታል።

ታላቁ መሪዎችን በአሙር በቆዩበት ዓመታት ለኢንዱስትሪው ዘርፍ ዕድገት ማቆ የሚሆኑትን ጉዳዮች በመለየት፣ ያለውን የአቅም ወሰንነት፣ የምርት ጥራት ምርታማነት ዝቅተኛ መሆን እንዲሁም የሰለጠነ የሰው ኃይል አለመኖር፣ የግብዓት አቅርቦት፣ የፋይናንስ ችግርና የድርጅታዊ አሰራር ችግሮችን በዝርዝር በመፈተሽ መፍትሄ የሚሆኑ በሳል አቅጣጫዎችን በማስቀመጣቸው ወጠቱ መታየት ጀምረዋል።

ይሁንና ችግሮቹን ዘላቂ በሆነ መልኩ ለመፍታት ባለፉት ሁለት የዕድገት ዓመታት ዘርፈ ብዙ ተግባራት ተከናወኑዋል። መንግስት በአምስት ዓመቱ የዕድገትና የትራንስፎርሜሽን ዓመታት የተቀመጡትን ግቦች ለማሳካት አጠቃላይ ኢንዱስትሪውን የመደገፍ ስራዎችን ገብራዊ አድርጓል።

እርግጥ ኢትዮጵያ በኢንዱስትሪ የበለፀገች ሀገር እንድትሆን ከተፈለገ ምርትና ምርታማነትን ማስደግ፣ በምርጥ ዘርፍ ማዳበሪያ አቅርቦት ራስን መቻል የግድ መሆኑ አጠቃላይ አይደለም። እስካሁን ባለው ሂደት ለግብርና ግብአት የሆነውን ዩሪያና ዳኘ ማዳበሪያዎችን ከወጭ ሀገር እየገዛን እናስገባለን።

ለአብነት ያህልም ከ2003 ዓ.ም ጀምሮ እስከ የአምስት ዓመቱ የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ መጨረሻ ድረስ ከአንድ ሚሊዮን ቶን የሚልቅ ማዕበሪያ ያስፈልገናል። ፍላጎቱ ደግሞ እያደገ የሚሄድ ነው። ለዚህን ያህል ማዕበሪያ የሚጠጣውን የውጭ ምንዛሪ ስናስብ ደግሞ መፍትሔ መሻት የግድ ይላል።

መንግስትም ለማዕበሪያ ግዢ የሚጠጣውን የውጭ ምንዛሪ ለመስጠት የማዕበሪያ ፋብሪካ መገንባት አሚራጭ የሌለው መፍትሔ መሆኑን ከግምት ወስጥ በመስጠት እንቅስቃሴ ጀምሯል።

በዚህ መሠረት በኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ባለቤትነት አምስት የዩሪያና ሦስት የዳፕ ማዕበሪያ ፋብሪካዎች ግንባታ በአርማጭ ክልል ተጀምሯል። ግንባታውን የሚከናወነው የብረታብረትና ኢንጂነሪንግ ኮርፖሬሽን መሆኑ ደግሞ የውጭ ምንዛሪን በመስጠት ረገድ የሚኖረው አስተዋፅኦ ሳይታለም የተፈታ ጉዳት ነው። “የሀገሩን በሬ በሀገሩ ሰርዶ” እንዲል የሀገራችን ሰው።

ፋብሪካዎቹ ግንባታቸው ተጠናቆ በሙሉ አቅማቸው ማሟላት ሲጀምሩ የአርሶ አደሩን የግብአት አቅርቦት ችግር በመቅረፍ ለዚህ ግዢ ይወጣ የነበረውን የውጭ ምንዛሪ ለመስጠትና ለዜጎች የስራ እድል በመፍጠር ረገድ የሚይዙ ማፍ ይጠቃሉ።

በኢንዱስትሪ የበለፀገች ኢትዮጵያን ለመፍጠርም መደላድል ይፈጥራሉ። በሂደት ደግሞ አቅም አገልግሎት ወደ ውጭ በመላክ የውጭ ምንዛሪ ገቢን ለመስጠትና የሚቻልበትን እድል መፍጠራቸው አይቀሬ ነው።

በዚህ መሰረት የኢንዱስትሪ ዞኖች ተለይተዋል። በዞኖቹ መሰረተ ልማቶችን አመቺ በሆነ መልኩ ለማድረግ ጥረት ተደርጓል፤ እየተደረገም ነው። ከዚህ መላ ለመላም በኢንዱስትሪው መላክ የተሰማሩ የግል ባለሀብቶች የሚመሩት ምርቶች ጥራታቸው የጠበቁ እንዲሆኑ በብዛት ማሟላት እንዲችሉ ድጋፍ እየተደረገላቸው ይገኛል። በዓለም አቀፍ ደረጃ ተወዳዳሪ እንዲሆኑም ጥረቱ ቀጥሏል።

በዚህ ዘመን በዓለም ገበያ ተወዳድሮ ማሸነፍና ጥራት ያለውን ምርት ማሟላት የግድ ይላል። በዚህ ጉዳይ ላይ ጠቅላይ ሚኒስትር መላስ “በዘመን ግለሰባይዜሽን ለመቆም መሮጥ ያስፈልጋል። ለአፍታም በሆነ መዘናናትና ማንቀላፋት የሚፈቅድ ስርዓት ነው። በአሁኑ ወቅት ከፊት የነበሩ ሀገሮች ወደ ኋላ እየተመለሱ ነው” ማለታቸው ይታወሳል።

በአንጻሩ ከኋላ የነበሩ ሀገሮች ወደ ፊት በመገንባት ላይ እንደሚገኙና በዚህ የሽግግር ጊዜ ድርሻን ማሻሻል ከተፈለገ 24 ሰዓት በተጠንቀቅ መቆም፤ በወድድር ማሻሻያን ሌት ተቀን የመወዳደር አቅም ማሻሻል እንደሚጠይቅም በማሻሻል ሁኔታ ገልፀው ነበር፡፡

እናም የታላቁ መይያችንን በኢንዱስትሪ የበለጸገች ኢትዮጵያን የሚጠራ ራዕይ ለማካካት ከመቼውም ጊዜ በላይ ጠንክሮ መሰረት የሚሰፈልግበት ወቅት ላይ እንገኛለን፡፡ በመሆኑም በዓለማችን ካለው ተጨማሪ ሁኔታ አንጻር የግል ባለሀብቱ የተወዳዳሪነት አቅማ ማሻሻል ይጠበቅበታል፡፡

ባለሀብቱን ለመደገፍም መንግስትም ኢንዱስትሪው የሚፈልገውን የተሟላ የሰው ኃይል ማጥፋት ስራውን በስፋት ቀጥሎታል፡፡ በመጨረሻም አስተዳደር በኩልም የሚጋጥሙ ችግሮችን የሚቃልሉ ርምጃዎችን በመወሰድ ላይ ይገኛል፡፡

በኢንዱስትሪው መካከ የተሰማሩ ባለሀብቶች መቅራዊ ለውጥ ለማምጣት በሚደረገው ጥረት ጉልህ ስፍራ አላቸው። ባለሀብቶቹም ይህንኑ ከግምት ወስጥ በማሰባት የመንግስትን ጥሪ ተቀብለው የበኩላቸውን አስተዋጽኦ በማበርከት ላይ ናቸው፡፡ ከግብርና ማህተም ወደ ኢንዱስትሪ ማህተም የሚደረገው ሽግግርም በመንግስትና በአኒርሱ የላቀ ተሳትፎ በትክክለኛው መስመር እየተጓዘ ነው፡፡

ነገ በምናያት በኢንዱስትሪ የበለጸገች ኢትዮጵያ ወስጥ ግንባር ቀደም ተዋናይ መሆናቸው ከአሁኑ በመታየት ላይ የሚገኘው በሽያጭ የሚቆጠሩ የከተማ ነዋሪዎች በዘርፉ ተሰማርተው የተሳካና ወጠታማ ስራ በማከናወን ላይ ይገኛሉ፡፡

በያዝነው የአምስት ዓመት ዕቅድ መጠናቀቅ በኋላ ከግብርና ማህተም ወደ ኢንዱስትሪ ወደ ህብረተሰብ እንደትሸጋገር የሚሰጥ ሁኔታ ለሚጠራ መንግስትና በግሉ ሴክተር የሚከናወኑ የኢንዱስትሪ ልማት ኘርጂኮችን ሲያስፋፋ ቆይቷል፡፡

በመሆኑም የግሉ ሴክተር ከመጀደርጋቸው ትላልቅ ልማታዊ ስምራቶች ገን ለገን በመግባት ልማት ደርጅቶች የተለያዩ የኢንዱስትሪ ልማት ንግድዎች እንዲከናወኑ እየተደረገ ይገኛል። ከነዚህ መካከል ስራቸው ተጀምሮ በሚጠነ ላይ ያሉት አስር የስኳርና አንድ የማዳበሪያ ማህበራት ፋብሪካ ይገኛሉ።

መግባት በተለይ የስኳር ፋብሪካዎችን በሀገራችን አቅም የመሰረት ልምድ እንደናዳብርና ፋብሪካዎችን የመገንባት አገራዊ አቅም እንዲኖረን በማሰብ በመካሄደው ልማት ሁሉም ስራዎች በተቀማጠላቸው አቅጣጫ እየተፈፀሙ ይገኛሉ።

በመሆኑም ወደ ኢንዱስትሪ የሚደረገው ጉዞ በትክክለኛ መንገድ ላይ ይገኛል ለማለት ያስደፍራል። እናም መጨረሻ ጊዜ የኢንዱስትሪ ዘመን መሆኑን የሚያሳዩ ተግባራት ባለፉት ሁለት የዕድገትና የትራንስፎርሜሽን ተፈጻሚ መሆናቸው ህዳሴያችንን ቅርብ መሆኑን አመለካች ናቸው። የዚያ ሰው ይበለን።